ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ G. FEDERICO MANCINI της 7ης Μαρτίου 1985 *

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Για μια ακόμη φορά καλείστε να ερμηνεύσετε τον κανονισμό 1798/75 του Συμβουλίου, της 10ης Ιουλίου 1975, « περί της ατελούς, ως προς τους δασμούς του κοινού δασμολογίου, εισαγωγής αντικειμένων εκπαιδευτικού, επιστημονικού ή μορφωτικού χαρακτήρα » (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/002, σ. 87).

Το 1979 το Land Niedersachsen εισήγαγε από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας αυτόματο δειγματολήπτη που φέρει την επωνυμία « AS-50 » και που κατασκεύασε η εταιρία Perkin-Elmer Corporation για να χρησιμοποιηθεί από το Institut für tropischen und subtropischen Pflanzenbau για τις μετρήσεις που διενεργεί με φασματοφωτόμετρο ατομικής απορροφήσεως. Την εν λόγω συσκευή που φέρει την επωνυμία « AAS M 432 » κατασκεύασε η Bodenseewerk Perkin-Elmer & Co. GmbH, του Überlingen, θυγατρική της αμερικανικής εταιρίας.

Μετά από σχετικό έλεγχο που διενήργησε το Zolltechnische Prüfungs- und Lehranstalt του Βερολίνου, το Hauptzollamt Friedrichshafen αρνήθηκε να χορηγήσει δασμολογική ατέλεια στην εισαχθείσα συσκευή. Πράγματι, την απόφασή του αυτή στήριζε στο γεγονός ότι το φασματοφωτόμετρο ήταν κοινοτικής κατασκευής και ότι ο αυτόματος δειγματολήπτης δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως αυτοτελές επιστημονικό όργανο. Κατόπιν αυτού, ο εισαγωγέας προσέβαλε την εν λόγω απόφαση ενώπιον του Finanzgericht της Βάδης-Βυρτεμβέργης, υποστηρίζοντας ότι ο δειγματολήπτης είναι εξάρτημα του φασματοφωτομέτρου. Το Hauptzollamt αντικρούει, υποστηρίζοντας ότι ως εξαρτήματα μπορούν να θεωρηθούν μόνο τα εμπορεύματα που προορίζονται ειδικά για την κύρια συσκευή, υπό την ιδιότητά τους δε αυτή δεν είναι δυνατό να θεωρηθούν ως αυτοτελής επιστημονική συσκευή.

Στο σημείο αυτό και προκειμένου να διευκρινιστεί η φύση του δειγματολήπτη, το Finanzgericht ζήτησε από τον καθηγητή H. Sternbach του Max-Planck-Institut πειραματικής ιατρικής σχετική γνωμάτευση. Ο τελευταίος βεβαίωσε ότι η συσκευή συνιστά από μηχανική και τεχνική άποψη εξάρτημα του φασματοφωτομέτρου, ο επιστημονικός χαρακτήρας του οποίου δεν αμφισβητείται. Οι μετρήσεις που διενεργούνται με το φασματοφωτόμετρο είναι πολυάριθμες, χάρη δε στο δειγματολήπτη καθίσταται εφικτή η κανονική ροή των προς διάλυση διαλυμάτων. Συνεπώς, ο τελευταίος επιτελεί έργο, το οποίο, αν πραγματοποιούνταν με τα χέρια, δεν θα διασφάλιζε στις μετρήσεις την απαιτούμενη ακρίβεια. Με άλλους λόγους, το φασματοφωτόμετρο μπορεί να λειτουργήσει και χωρίς το δειγματολήπτη, αλλ' εν όψει της ειδικής λειτουργίας που του αποδίδει ο κατασκευαστής, ο δειγματολήπτης του είναι απαραίτητος.

Με Διάταξη της 7ης Φεβρουαρίου 1984, το εθνικό δικαιοδοτικό όργανο ανέβαλε την έκδοση της οριστικής απόφασής του και υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

1) Τι είναι « εξαρτήματα » κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, του προαναφερθέντος κανονισμού:

   α) Πρέπει τα προϊόντα που εισήχθησαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 1980 να

* Μετάφραση από τα ιταλικά.

έχουν κατασκευαστεί ειδικά για την κύρια συσκευή ως εξαρτήματα κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού (πρβλ. τον ορισμό της εννοίας που περιέχει το άρθρο 12 του κανονισμού 2784/79 της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου, περί καθορισμού των διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού 1798/75 του Συμβουλίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/008, σ. 3), που τέθηκε σε ισχύ μόλις την 1η Ιανουαρίου 1980, σε καταφατική δε περίπτωση, βάσει ποίου κριτηρίου καθορίζεται αν ένα εξάρτημα έχει «κατασκευαστεί ειδικά» για την κύρια συσκευή (βάσει αντικειμενικών τεχνικών κριτηρίων ή βάσει της λειτουργίας για την οποία προορίζεται το εξάρτημα από τον κατασκευαστή ή βάσει της συγκεκριμένης λειτουργίας για την οποία το προορίζει ο χρήστης);

β) Η έννοια του εξαρτήματος σε σχέση με την κύρια συσκευή προϋποθέτει επιπλέον την έλλειψη δυνατότητας ανεξάρτητης χρησιμοποιήσεως του εξαρτήματος και, σε καταφατική περίπτωση, πώς πρέπει να καθοριστεί αυτή (κατά μηχανοτεχνικό τρόπο ή ανάλογα με τη λειτουργία για την οποία προορίζεται το εξάρτημα από τον κατασκευαστή ή βάσει της συγκεκριμένης λειτουργίας για την οποία το προορίζει ο χρήστης);

2) Τι σημαίνει «που είναι αναγκαία για τη λειτουργία» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού; Η έκφραση αυτή προϋποθέτει ότι, ελλείψει εξαρτήματος, η κύρια συσκευή «δεν λειτουργεί» από μηχανοτεχνική άποψη ή ότι δεν εκπληροί τη λειτουργία για την οποία την προορίζει ο κατασκευαστής ή δεν επιτελεί τη συγκεκριμένη λειτουργία για την οποία την προορίζει ο χρήστης;

3) Τι πρέπει να νοηθεί με την έκφραση «που εισάγονται επίσης ατελώς» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού: μπορεί σύμφωνα μ' αυτό να εισάγεται ατελώς η κύρια συσκευή, η οποία κατασκευάζεται στον τελωνειακό χώρο, δηλαδή δεν εισάγεται, η οποία όμως σε περίπτωση εισαγωγής της ως επιστημονικού οργάνου κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού θα εισήγετο ατελώς ή η ατέλεια της κύριας συσκευής προϋποθέτει ότι πράγματι εισήχθη ατελώς βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού;

4) Τι είναι «επιστημονικά όργανα και συσκευές» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού: απαιτούν οι όροι αυτοί τη δυνατότητα ανεξάρτητης χρησιμοποιήσεως της συσκευής και, σε καταφατική περίπτωση, πώς πρέπει να καθοριστεί αυτή (κατά μηχανοτεχνικό τρόπο ή σύμφωνα με τη λειτουργία για την οποία την προορίζει ο κατασκευαστής ή βάσει της συγκεκριμένης λειτουργίας της συσκευής για την οποία την προορίζει ο χρήστης);

2. Δεν χωρεί αμφιβολία ότι από τα εν λόγω ερωτήματα το τρίτο είναι το ουσιώδες: εκείνο δηλαδή με το οποίο ζητείται να διευκρινιστεί αν ο κανονισμός 1798/75 επιτρέπει την ατελή εισαγωγή των εξαρτημάτων, όταν η συσκευή για την οποία προορίζονται δεν έχει εισαχθεί. Πράγματι, η απάντηση στο ερώτημα αυτό προηγείται λογικά εκείνης των άλλων ερωτημάτων που αφορούν την έννοια του εξαρτήματος· άρα, αν υποτεθεί ότι η απάντηση επ' αυτού είναι αρνητική, τα υπ' αριθ. 1, 2 και 4 ερωτήματα καταλήγουν να μην έχουν νόημα ή να στερούνται ενδιαφέροντος.

Η απάντηση στο τρίτο ερώτημα δεν μπορεί παρά να είναι αρνητική. Επ' αυτού συνηγορεί η απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Νοεμβρίου 1984 στην υπόθεση 236/83, Πανεπιστήμιο του Αμβούργου κατά Hauptzollamt του München-Liest (Συλλογή 1984, σ. 3849), με την οποία επέλυσε ταυτόσημο ζήτημα. Πράγματι, κληθέν να διευκρινίσει τους όρους «επιστημονικά όργανα και συσκευές που εισάγονται επίσης ατελώς» (άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1798/75) όσον αφορά το τελωνειακό καθεστώς των συστατικών μερών που προορίζονται για επιστημονικές εγκαταστάσεις που κατασκευάζονται στην Κοι-

νότητα, το Δικαστήριο απάντησε ότι « doivent être interprétés en ce sens que des éléments, pièces de rechange et accessoires peuvent être importés en franchise à la condition d'être destinés à des instruments ou appareils scientifiques qui beneficient eux-mêmes ou ont beneficié de la franchise... Cette franchise ne saurait, par contre, être accordée lorsque les éléments sont destinés à être incorporés dans une installation scientifique construite dans la Communauté » [έχουν την έννοια ότι μέρη, ανταλλακτικά και εξαρτήματα μπορούν να εισαχθούν ατελώς, εφόσον προορίζονται για επιστημονικά όργανα ή συσκευές για τις οποίες χορηγείται ή χορηγήθηκε δασμολογική ατέλεια... Αντίθετα, η ατέλεια αυτή δεν είναι δυνατό να χορηγηθεί, όταν τα μέρη πρόκειται να ενσωματωθούν σε επιστημονική εγκατάσταση που κατασκευάζεται στην Κοινότητα] (σκέψη 28, υπογράμμιση δική μου).

Η απόφαση αυτή είναι δυνατό να θεωρηθεί παράλογη, ακόμη δε και άδικη, επειδή ευνοεί όσους εισάγουν « πλήρη » επιστημονικά όργανα και επιβάλλει κυρώσεις σε όσους προμηθεύονται από την κοινοτική αγορά, καταφεύγοντας στην εισαγωγή μόνο για τα μέρη εκείνα που δεν προσφέρονται στην εν λόγω αγορά. Η προαναφερθείσα απόφαση το δικαιολογεί ως εξής: « ... dans un cas où il apparaît que l'industrie communautaire est capable de construire l'ensemble d'une installation scientifique, à l'exception de certaines pièces..., l'octroi de la franchise... en faveur d'éléments de valeur élevée, loin de servir au progrès technologique de la Communauté, pourrait être, au contraire, une incitation à laisser en dehors de la Communauté des fabrications intéressantes au point de vue scientifique et technique. Dans cette perspective, le refus de la franchise peut donc créer une incitation utile en vue d'obtenir le transfert de telles activités dans la Communauté » [σε περίπτωση που η κοινοτική βιομηχανία εμφανίζεται ικανή να κατασκευάσει το σύνολο μιας επιστημονικής εγκατάστασης με εξαίρεση ορισμένα συστατικά μέρη, η χορήγηση της δασμολογικής ατέλειας για συστατικά μέρη μεγάλης αξίας, εκτός του ότι δεν εξυπηρετεί καθόλου την τεχνολογική πρόοδο της Κοινότητας, αντίθετα, μπορεί να αποτελέσει προτροπή να παραμένουν εκτός της Κοινότητας βιομηχανίες ενδιαφέρουσες από επιστημονική και τεχνική άποψη. Υπό το πρίσμα αυτό, συνεπώς, η άρνηση χορήγησης της ατέλειας μπορεί να δημιουργήσει αποτελεσματική παρότρυνση για να επιτευχθεί η μεταφορά τέτοιων δραστηριοτήτων εντός της Κοινότητας] (σκέψη 27).

Αφενός, λοιπόν, πρόκειται για τη λογική και την επιείκεια και, αφετέρου, για το γενικό συμφέρον. Το δίλημμα είναι τόσο παλαιό όσο και το δίκαιο, το δε Δικαστήριο το επέλυσε, αποφαινόμενο υπέρ του συμφέροντος της Κοινότητας που στην προκειμένη περίπτωση απεικονίζει η τεχνολογική της ανάπτυξη. Αν η Κοινότητα ήταν όπως και τα κράτη μέλη που την απαρτίζουν ένα σύνθετο και ισχυρό οικοδόμημα, θα μπορούσα να έχω αμφιβολίες ως προς την επιλογή αυτή του Δικαστηρίου· επειδή όμως δεν συμβαίνει αυτό, λόγω του ότι οι υπερασπιστές του συμφέροντός της είναι λίγοι και αυτοί λιγότερο εξοπλισμένοι από τους αντιπάλους τους, επικροτώ toto corde τη γραμμή που ακολούθησε το Δικαστήριο.

3. Για τους λόγους που ανέπτυξα μέχρι στιγμής, προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει την ακόλουθη απάντηση στο τρίτο ερώτημα που υπέβαλε, με Διάταξη της 7ης Φεβρουαρίου 1984, το Finanzgericht της Βάδης-Βυρτεμβέργης στο πλαίσιο της εκκρεμούς ενώπιόν του δίκης μεταξύ Land Niedersachsen και Hauptzollamt Friedrichshafen:

Οι όροι « επιστημονικά όργανα και συσκευές που εισάγονται επίσης ατελώς » (άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1798/75) έχουν την έννοια ότι τα εξαρτήματα μπορούν να εισαχθούν ατελώς υπό τον όρο ότι προορίζονται για συσκευές για τις οποίες χορηγείται ή χορηγήθηκε ατέλεια. Αντίθετα, η ατέλεια αυτή δεν είναι δυνατό να χορηγηθεί όταν το εξάρτημα προορίζεται για συσκευή που κατασκευάζεται στην Κοινότητα.

Ενόψει της απαντήσεως αυτής, προτείνω στο Δικαστήριο να μην αποφανθεί επί των υπολοίπων ερωτημάτων.